

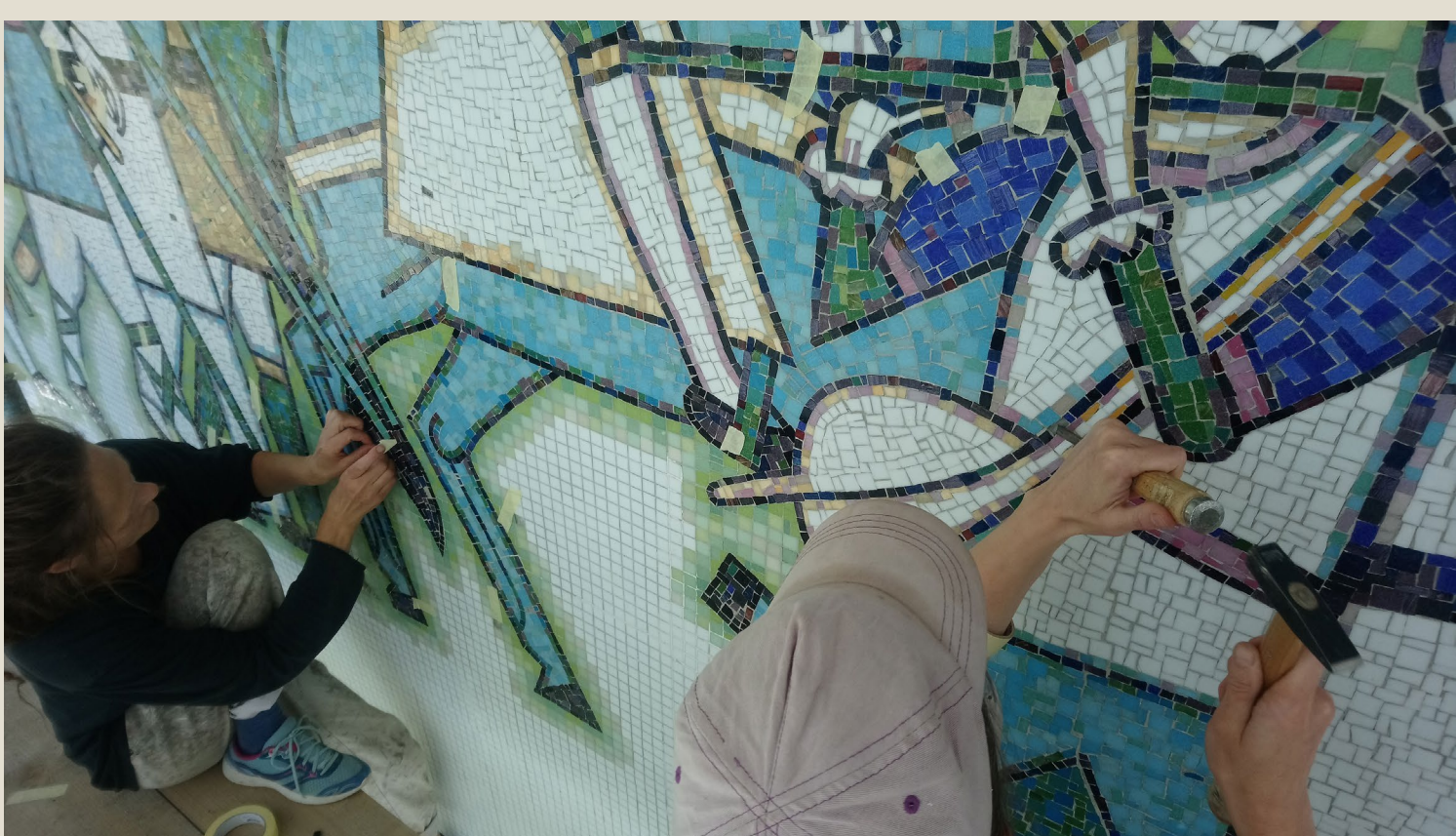
Slika 1: Mozaik po posegu.



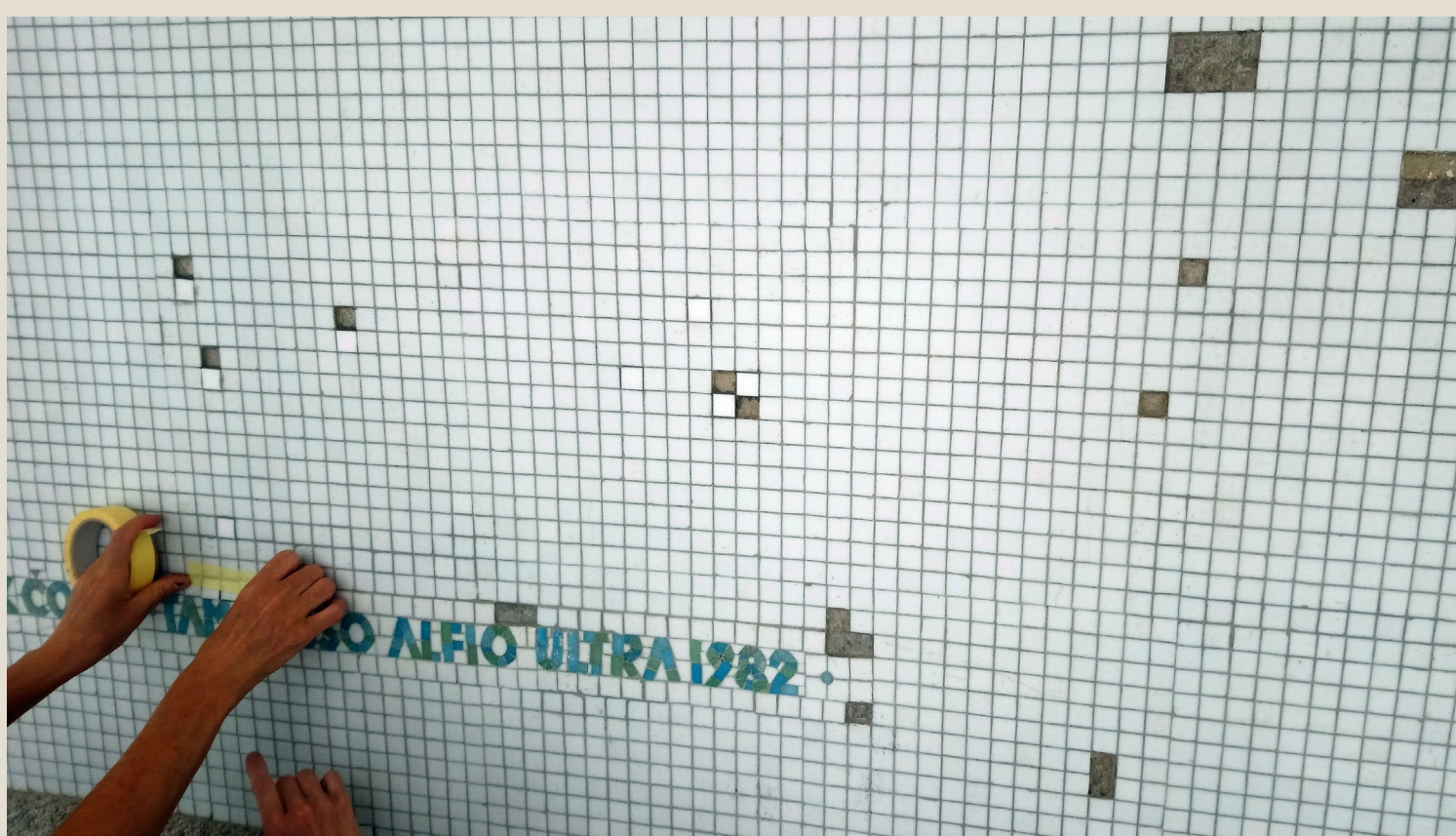
Slika 2: Poškodbe na mozaiku.



Slika 2: Poškodbe na mozaiku.



Slika 4: Odstranjevanje poškodovanih tesser.



Slika 5: Dopolnjevanje belih tesser.



Slika 6: Lomljene tessere.

KONSERVIRANJE-RESTAVRIRANJE MOZAIKA BITKA NA KRŠKEM POLJU V KOSTANJEVICI NA KRKI

Sodoben mozaik *Bitka na Krškem polju* monumentalne dimenzije (8 x 23 m) je umeščen na steno na severnem delu fasade OŠ Jožeta Gorjupa v Kostanjevici na Krki. Prikazuje hrvaško-slovenski kmečki upor l. 1573, pod njim je napis z verzi Alojza Gradnika. Avtorja mozaika sta Ivan Seljak Čopič, ki je skico na papirju (70 x 195 cm) izdelal l. 1981 v tehniki barvnih flomastrov in italijanski mojster mozaika Alfio Tambosso-Ultra. Nameščen je bil l. 1982. Površina mozaika zavzema 184 m² steklenih mozaičnih ploščic – tessere industrijske proizvodnje (Bisazza), velikosti 2x2 cm. Na predelih motiva in napisa gre za barvne in ročno lomljene tessere, ozadje pa je enotne bele barve.

Video posnetke o nastajanju mozaika v arhivu hrani Galerija Božidar Jakac in so na ogled na [povezavi](#).

Glavna vzroka odpadanja originalnih tessere sta slaba povezanost s cementnim lepilom in mikro razpoke v fugah. Zunanji dejavniki, ki so vplivali na odpadanje, so tresljaji v steni, ki je obenem zunanja stena telovadnice, ter bližina ceste.

Na mozaiku smo izvedli konservatorsko-restavratorske postopke odstranjevanja nečistoč, lokalno utrjevanje in umeščanje tessere na manjkajoča mesta. Apneni omet pod cementnim lepilom, ki se je prašil, je bil utrjen z akrilno disperzijo. Nadomestili smo okoli 2500 manjkajočih, poškodovanih in neprimernih tessere. Okolico, kjer so tessere odpadle ali smo jih odstranili, smo morali pripraviti za dopolnjevanje. Z orodjem smo natančno odklesali ostanke cementnega lepila in pripravili nivo podlage. Nastale so manjše enote geometričnih oblik, velike od 2-18 manjkajočih tessere. Pri umeščanju je bilo vodilo estetska percepcija mozaika. Belo ozadje v spodnjem delu mozaika je bilo dopolnjeno z umeščanjem izmenično svetlejših in temnejših belih tonov v geometrična polja. Barvne tessere so bile usklajene glede na okolico originala. Zgradba mozaika ima širok barvni spekter, kljub temu, da pogled od daleč tega ne razkriva. Ohranjene originalne tessere so bile umeščene v okolico napisa, saj so povsem barvno usklajene z originalom. Drugod so bile vvrzeli umeščene nove steklene tessere istega proizvajalca. V belem odtenku ni bilo mogoče doseči povsem enake barvne vrednosti (sprememba v materialu tekom let), zato minimalno odstopajo od originala.

Konserviranje-restavriranje mozaika je trajalo tri mesece in je bilo del celovite energetske prenove Osnovne šole Jožeta Gorjupa. Uvedli smo monitoring, pregledovanje stanja v kritičnih mesecih (pomlad, jesen) in vodstvo šole pozvali, da shranjujejo morebitne na novo odpadle tessere.